

Skierowanie Diagnosty Laboratoryjnego do pracy przy zwalczaniu epidemii,

r.pr. Jarosław Kamiński

Zasada wolności pracy

Pacjentów z COVID-19 przybywa, a problem, który dotyczy zapewnienia im warunków leczenia to nie jedynie problem łóżek i sprzętu czy leków, ale przede wszystkim personelu. Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy zasadniczej tj. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr. 78, poz. 483, z późn. zm.) każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy. To generalna zasada, od której wyjątki określa ustawa. Zatem obowiązek pracy może być nałożony tylko przez ustawę.

Wyjątek od zasady wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, a także obowiązek pracy został przewidziany w art. 47 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2020 r., poz. 1845).

Skierowanie do pracy przy zwalczaniu epidemii może dotyczyć diagnosty laboratoryjnego

Zgodnie z art. 47 ust. 1 w/w ustawy pracownicy podmiotów leczniczych, osoby wykonujące zawody medyczne oraz osoby, z którymi podpisano umowy na wykonywanie świadczeń zdrowotnych, mogą być skierowani do pracy przy zwalczaniu epidemii. Do pracy przy zwalczaniu epidemii mogą być skierowane także inne osoby, jeżeli ich skierowanie jest uzasadnione aktualnymi potrzebami. Z treści przepisu wynika zatem, że do pracy przy zwalczaniu epidemii mogą być co do zasady kierowani również diagnosty laboratoryjni.

Podstawą decyzja bez uzasadnienia

Skierowanie do pracy przy zwalczaniu epidemii następuje w drodze decyzji. Decyzję o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii na terenie województwa, w którym osoba skierowana posiada miejsce pobytu lub jest zatrudniona, wydaje właściwy wojewoda, a w razie skierowania do pracy na obszarze innego województwa - Minister

Zdrowia. Decyzja może zostać przekazana w każdy możliwy sposób zapewniający dotarcie decyzji do adresata, w tym ustnie i nie wymaga uzasadnienia. Decyzja przekazana w sposób inny niż na piśmie jest następnie doręczana na piśmie po ustaniu przyczyn uniemożliwiających doręczenie w ten sposób. Decyzja o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii stwarza obowiązek pracy przez okres do 3 miesięcy w podmiocie leczniczym lub w innej jednostce organizacyjnej wskazanych w decyzji. Okresu niezdolności do pracy nie zalicza się do okresu skierowania do pracy przy zwalczaniu epidemii.

Kto nie może zostać skierowany do pracy przy zwalczaniu epidemii?

Skierowaniu do pracy niosącej ryzyko zakażenia przy zwalczaniu epidemii nie podlegają:

- 1) osoby, które nie ukończyły 18 lat bądź ukończyły 60 lat w przypadku kobiet lub 65 lat w przypadku mężczyzn;
- 2) kobiety w ciąży;
- 3) osoby samotnie wychowujące dziecko w wieku do 18 lat;
- 4) osoby wychowujące dziecko w wieku do 14 lat, a w przypadku, gdy dziecko w wieku powyżej 14 lat jest wychowywane przez dwoje rodziców, do pracy przy zwalczaniu epidemii może zostać skierowana wyłącznie jedna z nich;
- 5) osoby wychowujące dziecko z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 6) osoby, u których orzeczono częściową lub całkowitą niezdolność do pracy;
- 7) inwalidzi i osoby z orzeczonymi chorobami przewlekłymi, na których przebieg ma wpływ zakażenie lub zachorowanie na chorobę zakaźną będącą przyczyną epidemii lub orzeczona choroba przewlekła ma wpływ na przebieg lub zachorowanie na chorobę zakaźną - orzeczenie w sprawie choroby wydaje lekarz orzecznik ZUS;
- 8) osoby, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1637), oraz posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku, gdy dziecko w wieku do 18 lat jest wychowywane przez dwoje osób, którym przysługuje władza rodzicielska, do pracy przy zwalczaniu epidemii może zostać skierowana wyłącznie jedna z nich.

Do pracy przy zwalczaniu epidemii może zostać skierowana osoba, o której mowa 1, 3 i 4 powyżej na swój wniosek złożony do wojewody. Nie wydaje się wówczas decyzji.

Odwołanie od decyzji nie wstrzymuje wykonania decyzji

Od decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii przysługuje odwołanie do Ministra Zdrowia. W ramach postępowania w sprawie rozpatrzenia odwołania albo wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wojewoda może wystąpić do konsultanta wojewódzkiego, a Minister Zdrowia może wystąpić do konsultanta krajowego z dziedziny medycyny, której dotyczy choroba przewlekła, lub z dziedziny chorób zakaźnych, celem uzyskania orzeczenia w sprawie choroby osoby kierowanej. Co istotne wniesienie środka odwoławczego nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Kto zatrudnia pracownika skierowanego do pracy przy zwalczaniu epidemii?

Osobie skierowanej do pracy przy zwalczaniu epidemii dotychczasowy pracodawca jest obowiązany udzielić urlopu bezpłatnego na czas pracy określony w decyzji, a podmiot leczniczy lub jednostka organizacyjna do której dana osoba została skierowana nawiązując z tą osobą stosunek pracy tj. podpisuje umowę o pracę. Szczegółowe warunki umowy powinny zostać przekazane przez nowego pracodawcę przed dopuszczeniem do pracy.

Wynagrodzenie osoby skierowanej do pracy przy zwalczaniu epidemii

Osobie skierowanej do pracy na podstawie decyzji, przysługuje wynagrodzenie zasadnicze w wysokości nie niższej niż 200% przeciętnego wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego na danym stanowisku pracy w zakładzie wskazanym w tej decyzji lub w innym podobnym zakładzie, jeżeli w zakładzie wskazanym nie ma takiego stanowiska. Wynagrodzenie nie może być niższe niż wynagrodzenie lub uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami do uposażenia o charakterze stałym, które osoba skierowana do pracy przy zwalczaniu epidemii otrzymała w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym wydana została decyzja o skierowaniu jej do pracy przy zwalczaniu epidemii. Osobom, którym wynagrodzenie ustalono na podstawie uposażenia zasadniczego i dodatków do uposażenia o charakterze stałym, wynagrodzenie to wypłaca się miesięcznie z góry w pierwszym dniu roboczym miesiąca, za który ono przysługuje.

Zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania

Osobie skierowanej do pracy przysługuje również zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, na zasadach określonych w przepisach o ustalaniu oraz wysokości należności przysługującej pracownikom państwowych jednostek z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju. Zwrot kosztów z tytułu zakwaterowania lub wyżywienia nie przysługuje w przypadku zapewnienia w miejscu wykonywania pracy bezpłatnego zakwaterowania lub wyżywienia. Osobie skierowanej do pracy przy zwalczaniu epidemii przysługuje zatem m.in. zwrot kosztów przejazdu w wysokości, która musi zostać udokumentowana biletami lub fakturami obejmującymi cenę biletu dla danego środka transportu. Konkretny środek transportu właściwy do odbycia podróży, jak również jego rodzaj i klasę, określa pracodawca. Pracodawca może wyrazić zgodę na przejazd własnym samochodem osobowym, a wówczas pracownikowi przysługuje zwrot kosztów przejazdu w wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów oraz stawki za jeden kilometr przebiegu, ustalony przez pracodawcę, jednak nie wyższy niż dla samochodu osobowego o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ - 0,5214 zł, a dla samochodu osobowego o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ - 0,8358 zł.

Ochrona zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy osoby skierowanej do pracy

Przez czas trwania pracy na podstawie skierowania z osobą skierowaną do pracy przy zwalczaniu epidemii nie może być rozwiązany dotychczasowy stosunek pracy ani nie może być dokonane wypowiedzenie umowy o pracę, chyba że istnieje podstawa do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika albo w przypadku zmiany lub uchylecia decyzji. Aktualne natomiast pozostają przepisy kodeksu pracy, które dotyczą ewentualnego wygaśnięcia stosunku pracy.

Konsekwencje niewykonania decyzji

Ten kto w stanie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii nie wykonuje decyzji wojewody albo ministra zdrowia o skierowaniu do pracy podlega karze pieniężnej w wysokości od 5000 zł do 30 000 zł. Karę wymierza odpowiednio wojewoda albo Minister Zdrowia. Decyzja w sprawie kary pieniężnej podlega natychmiastowemu wykonaniu z

dniem jej doręczenia. Decyzję tę doręcza się niezwłocznie. W przypadku ponownego popełnienia takiego samego czynu, kolejna kara zostaje powiększona o 25% wysokości ustalonej kary. Egzekucja nałożonych kar pieniężnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Jednocześnie ten kto nie wykonuje decyzji o skierowaniu do pracy przy zapobieganiu oraz zwalczaniu epidemii może ponieść odpowiedzialność karną i podlegać karze grzywny.

Obowiązki samorządu zawodowego

Pomimo zastrzeżeń samorządu diagnostów laboratoryjnych samorzady zawodów medycznych (w tym Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych) zobowiązane są do przekazania, na wniosek odpowiednio wojewody albo ministra właściwego do spraw zdrowia, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, wykaz osób wykonujących zawody medyczne, które mogą być skierowane do pracy przy zwalczaniu epidemii, zawierający: imię, nazwisko, adres miejsca zamieszkania i numer prawa wykonywania zawodu medycznego, jeżeli został nadany.

Obowiązek pracy studentów, doktorantów i osób kształcących się

W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii:

- 1) studenci kierunków przygotowujących do wykonywania zawodu medycznego,
 - 2) doktoranci w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinach naukowych: nauki medyczne, nauki farmaceutyczne i nauki o zdrowiu,
 - 3) osoby kształcące się w zawodzie medycznym,
 - 4) osoby posiadające wykształcenie w zawodzie medycznym, które ukończyły kształcenie w tym zawodzie w okresie ostatnich 5 lat,
- mogą brać udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych udzielanych w związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, na podstawie decyzji o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii.

Na wniosek wojewody albo ministra właściwego do spraw zdrowia:

- 1) rektorzy uczelni prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych albo studia doktoranckie w dziedzinie nauk medycznych w dyscyplinach naukowych: nauki medyczne, nauki farmaceutyczne i nauki o zdrowiu,

2) kierujący innymi niż wskazane w pkt 1 podmiotami kształcącymi w zawodach medycznych,

- przekazują w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku odpowiednio wykazy studentów i doktorantów, osób kształcących się w zawodzie zawierające: imię, nazwisko, numer PESEL i adres miejsca zamieszkania danej osoby, jeżeli zobowiązany do przekazania danych posiada ten adres. Jeżeli tak wskazano we wniosku, podmiot zobowiązany przekazuje również dane osób, które ukończyły kształcenie w zawodzie medycznym w okresie wskazanym we wniosku, nie dłuższym niż 5 lat.

Osoby, o których mowa powyżej biorą udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych pod bezpośrednim nadzorem osoby wykonującej zawód medyczny właściwej ze względu na rodzaj świadczenia. Zadania, do których są kierowane te osoby w ramach pracy przy zwalczaniu epidemii są dostosowane do poziomu ich wiedzy i umiejętności.

Okres pracy studentów, doktorantów oraz osób kształcących się w zawodzie medycznym przy zwalczaniu epidemii jest zaliczany na poczet odbycia odpowiedniej części zajęć lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych. Osobom tym przysługuje wynagrodzenie zasadnicze za pracę przy zwalczaniu epidemii ustalone zgodnie z zasadami przewidzianymi dla innych osób skierowanych.

Stan prawny na dzień 1 grudnia 2020 r.

r.pr. Jarosław Kamiński